

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Fe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.

Maročinino in oznanila (inzerate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2. I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 23.

V Ljubljani, v soboto 28. januarija 1893.

Letnik XXI.

Slovenski liberalci in loža.

XI.

Tretji red.

Tretji red je cerkvena ustanova, obstoječa čez 600 let. Znano je, kako ga ravno sedaj vladajoči sv. oče Leon XIII. ceni in priporoča kot važen pripomoček za reševanje socijalnega vprašanja. V okrožnici z dne 17. sept. 1882 govori papež o tretjem redu: „Hvalimo one, ki so že v III. redu, odobravamo njihovo gorečnost in želimo, da bi se III. red vedno bolj širil, da bi krščanski narodi s tisto verno in tako mnogostevilno stopali vanj, kakor so to storili naši predniki za časa sv. očeta Franciška“. Nadalje opominja sv. Oče posebno duhovnike, naj ne nehajo priporočati vernikom tretjega reda tako na leci, kakor pri drugih prilikah. V začetku lanskega leta je sv. Oče znova pokazal svojo naklonjenost do III. reda, ker po smrti kardinala Simeonija, ki je bil protektor serafinskih treh redov, je sv. Oče ta protektorat sam prevzel, kar velja za dokaz posebne ljubezni. Tako sv. Oče.

Naši liberalci sodijo pa o tretjem redu vse drugače. Njihovo „katoličanstvo“ jih nikakor ne zadržuje, da se stavijo v nasprotje s sv. Očetom. Ko sv. Oče tretji red blagoslovlja, ga oni psujejo, preklinjajo, njegove ude pa stavijo v očitni zasmeh in jih pitajo s „tercijali in tercijskimi“. Dne 28. aprila l. 1891 je pisal „Slov. Narod“: „Fasozen aparat ta tretji red. Razsodnih ljudij ne vlove v ta red in ti z vrvo čez pas prepasani ljudje III. reda nam ne bodo skvarili naših plesov.“ Torej vsi papeži in škofje, ki so priporočali III. red in so bili sami vanj vpisani; vsi kralji in cesarji, ki so nosili spokorno obleko III. reda in takih je znanih 130, med njimi omenim Rudolfa Habsburškega in Leopolda I., vsi na stotine broječi svetniki III. reda (primeri serafinski martirologij): vsi so bili nerazsodni, torej po sodbi naših radikalnih nihilistov pravi tepci. Razsodni so pa le liberalci in njihovi bratje framasoni. Le ti so vzeli vso razsodnost v zakup!

Nravnost.

Framasoni niso prijatelji krščanske nravnosti. Z vso pravico pravi katekizem kadošev (L. T., II., 303): „Čisti gnosticism je duša in mozek framasonstva.“ Znano je pa iz zgodovine, posebno iz spisov svetega Avguština, ki je bil nekaj časa sam gnostik, kako so gnostiki nravnost teptali z nogami. Značilna za framasonstvo je dalje izjava laškega br. „Piccoli-ja“: „Najboljše bodalo, s katerim zadenemo cerkev v srce, je korupcija: naša glavna skrb mora biti obrnjena v to, da odtrgamo človeka od njegove družine in mu vzamemo nravnost.“ (L. T., II., 559.)

Nič manj pomenljiv je pouk adopcijskega obreda o čistosti: „Vedno devištvo ni le nobena krepost, ampak nravnost nasprotuje celonatorni postavi (str. 568). Sploh vsi obredi framasonstva, govori pri njih in stvari, ki se takrat rabijo, očitno kažejo, da je nemoralnost „duša in mozek“ te družbe, njen temeljni kamen. O tem nas prepričujejo androgine lože, stebra J in B, plamenča zvezda s črko G v sredi, navzdol obrnjen trikot s črko fenicijskega alfabeta, v 13. stopinji Royal-Arch (kraljevi svod) itd. Posebno pa mora nravni čut vsakega kristijana užaliti ostudna razlaga križa v stopinji: „Rožni križ“ (ibid 234) in pa „clavis Symbolorum Secretorum“, ki je podoben mravljišču, sestavljenemu iz najgrših ostudnosti in bogokletij. Z ozirom na praktično izvršitev nemoralnih nazorov v loži, in na korupcijo krščanskih narodov, katero je vzela loža v roko, opozorim na izjavo Orly-jevo, ki je bila že prej navedena (L. T., II., 560) in pa na besede Taksilove: „Tudi še dandanes vidimo, da, kamor postavi framasonstvo svojo nogo, ondi se začne pornografično slovstvo, nesramna umetnost, začne se hiše nesramnosti.“ Tako framasonstvo.

Kaj pa naši liberalci? Kdo pospešuje med Slovenci najbolj nemoralnost, kdo spodkopava pri nas krepost, čistost, steber, na kateri se opira narodova moč in značajnost? Kje so aposteljni proste ljubezni, t. j. razsodnosti? Ali niso oni, ki so se v Ljub-

ljani v potu svojega obraza, z vsemi mogočimi sofizmi trudili, da zgubi Ljubljana časten naslov „bela“ in da postane „črna“, ali niso oni, ki so že pred par leti hoteli naše glavno mesto „osrečiti“ z moderno pridobitvijo „hiše nesramnosti“ in se jim je v zadnjem času izpolnila ta vroča želja vsaj za nekaj tednov? Ali ne oni, ki oskrunjajo naše leposlovje z umazanimi pesnimi in povestmi, v katerih se šopiri ljubezen, polna ljubosumnja in prešestva, proizvodi, ki so tako pogubni deviški čistosti, kakor zakonski zvestobi? Da, oni kopljejo grob nravnosti, ki rujejo našemu narodu iz srca v govoru in pisavi krščanske pojme o lepem in gdem, o dovoljenem in prepovedanem, o čistosti in nečistosti. To so oni, ki tajé prostost človeške volje, in zato zametujejo krščansko vodilo: „abstine et sustine“, kroti svoje strasti in zatiraj hudo nagnjenje v sebi, namesto tega pa oznanjujejo nov evanđelji o „neukrotljivi sili spolne ljubezni“.

Kakor framasonstvo samo priznava, da je nemoralnost njegov glavni steber, tako igra nemoralnost važno vlogo tudi v liberalizmu. Redki so slučajji, da bi ostal liberalizem v konkretnem slučaju dlje časa le v teoriji in bi ne rodil praktičnih posledic, ki imajo skoro vselej tudi nemoralno lice. O tej točki bi se dalo še mnogo govoriti, da pa stvar preveč ne naraste, omenim le še nekaterih posameznosti iz liberalne torbe v dokaz, kako sodijo naši liberalci o nravnosti. Kakor pravi loža, da je vedno devištvo nasprotno naravni postavi, enako je moniteur naših liberalcev zoper celibat. Dne 30. sept. je namreč pisal o celibatu, da je jeden poglavitnih uzrokov, „da se širi verski indiferentizem in vzbuja javna nejevolja“. Svojo sodbo o nerazrušljivi zakonski zvestobi je na žalostno-značilen način izrekel o priliki, ko je pisal o Parnellu. Njegovo prešeštvo je naravnost opravičeval in zagovarjal s „neukrotljive silo spolne ljubezni“.

Kako natanko se je vjemal „Slov. Narod“ pišoč v tem prešeštvu z ložo, ki govori v starem, sprejetem šotiškem obredu (L. T. II. 341): „Zakon je

LISTEK.

Gozdarjev sin.

(Povest iz domačega življenja. — Spisal F. S. F.)
(Konec.)

Njegovo pismo se je glasilo tako-le:

Dragi stariši!

V bolnišnici sem — lepem laškem mestu Veroni. Toda nikarte se tega ne prestrašite, marveč veselite se! Tu je kraj spreobrnjenja za-me, tu začnem, ko mi Bog povrne ljubo zdravje, novo življenje. Usmiljena sestra Marija pa, ki mi tako ljubeznjivo streže, ki piše pismo mesto mene, mi je v bridkosti najboljša tolažnica in svetovalka. Da pa izveste, kako sem dospel v ta kraj, hočem Vam ob kratkem povedati. Kaj več ustno, če Bog dá, da se še kedaj srečno snidemo, zakaj slišal sem o očetovi nesreči. — O, da bi jim Bog dal še ljubo zdravje!

Kam da sem zašel na Štajerskem, že veste. Saj so oče izvedeli zadosti, da preveč, ko so me prišli iskat, kakor mi je povedal neki znanec, ki je

tudi tukaj na vojski. Ne dolgo po očetovem odhodu so me vjeli, vtaknili v vojaško suknjo ter me poslali z drugimi vred na Laško. Čisto nič mi ni bilo za življenje — samo smrti sem si želel. Zelo sem se razvesel, ko sem čul začetkom maja, da se v kratkem spoprime s sovražnikom. Prostovoljno sem se oglasil, da sem bil postavljen na najnevarnejše mesto. Naloga nam je namreč bila, braniti sovražniku vas sv. Lucijo. Poskrili smo se za zidovje na pokopališču ter pričakovali sovražnika. Ko je naznanil čuvaj s cerkvenega stolpa, da se bližajo Italijani, zavriskal sem veselja, kakor tudi nekateri drugi drzni moji tovariši. Na vseh straneh so začeli grometi topovi, da kmalu ni bilo videti solnca, če prav je plavalo v najlepšem svitu po jasnem nebu. Veselo smo streljali na bližajoče se sovražnike, katerih glavni namen je bil, prepoditi nas iz sv. Lucije. Zato so se valile od vseh strani ogromne čete proti naši mali posadki. Zakaj nasprotnikov je bilo vsaj še enkrat toliko, kakor naših, in mi smo se morali braniti na vseh straneh. Kroglice so se vsipale kakor toča na nas ter nam žvižgale okrog ušes. Mnogo jih je padlo, le mene se ni hotela usmiliti nobena kroglica, če prav sem si zelo želel

smrti. Dasiravno smo sipali neprenehoma svinčeno zrnje na sovražnika, drli so neustrašeni Pijemontezi kakor besni v ogenj ter nadomestovali padle vojake vedno z novimi četami. Kmalu smo se gledali iz oči v oči. Kakor levi smo se zakadili z nasajenimi bajoneti vanje ter jih srečno porinili nazaj. Ali ob tem se jim je posrečilo, nas popolnoma obkoliti, da smo bili čisto ločeni od Radekega vojske. Tedaj so začeli z nova streljati na nas. Zid je bil že ves razstreljen. Le nekoliko ga je bilo še celega in za tistim jih je bilo nekaj v zavetju. Kar pa prihrumi težka kroglica iz topa, razbije zid ter jih podsuje pod podrtijami. A zajedno udari tudi mene težek kamen, da se nezavesten zgrudim na tla. Kako je bilo dalje, ne vem. A zmagal je vendar Radecki.

Zvečer, po končani bitki, so prišli vojaki, da so prenesli ranjence v bolnišnico. Pokopališče pri sv. Luciji je bilo menda kar pokrito z mrtveci in ranjenci. Tudi moje tovariše so izkopali izpod zida. Mnogo jih je zaspalo pod njim na veke — a jaz nisem bil smrtno poškodovan in sem se kmalu zopet zavedel. Drugo jutro nas je prišel sam Radecki obiskat. Sivolasi mož je hodil med nami ter nas tolažil, kakor skrben oče svoje bolne otroke.

nerazrušljiva veriga, sužnost brez upanja oproščanja, brez ozira na ljubezen, katere drugim daje postave, sama jih pa ne pozna". Da je slovenski radikalizem istih nazorov o pravosti kakor loža, prečitaj nekoliko povestij Emila Leona, ki so raztresene po obeh „Zvonih“, odpri in poglej nekoliko strani „Brusa“, ali pa pamflet dr. Nevesekdo z naslovom „4000“. Gradiva ti ne bo z lepa zmanjkalo. Mimogrede naj še omenim čudnih moralnih ekstravaganč v dijaškem listu „Vesna“, ki morajo vsakega pravega rodoljuba napolniti z žalostjo in mu odpirajo kaj žalosten pogled v prihodnost. To je sad liberalnih nazorov v mladih srcih, onih liberalnih nazorov, ki se le prevečkrat v srednjih šolah s katedra dijakom vtepavajo v glavo. Vsaj pri nas je bilo tako. In kaj koristi še tako velika vednost, ako je srce sprideno. Nemoralna mladina in cvetje, ki ima že črva v sebi, sta si enaka.

Državni zbor.

Z Dunaja, 27. januarija.

Ministerstvo za bogočastje in uk.

Danes se je pričela razprava o proračunu za uk in bogočastje. Prvi govornik je bil dunajski profesor Schlesinger, ki je v dolgem govoru razpravljal svoje filozofične nazore, kar je podpredsednika Ohlmeckega prisililo k opazki, da pri proračunu pač ne gre takih rečij govoriti.

Drugi govornik je bil opat Treuinfels, ki je dokazoval potrebo verske šole; tretji bil je moravski poslanec Svožil, ki je prijel vladno zastran neugodnih šolskih razmer na Moravskem, za njim pa je prišel na vrsto južno-tirolski poslanec Salvadori, ki je govoril proti nemškimi šolam v južnih Tirolah. Za njim so vpisani še naslednji protigovorniki: Liechtenstein, Zallinger, Sokol, Adamek, Dötz, Masaryk in Hauk. Kot zagovorniki so še oglašeni: Sokolovski, Roszkowski, Byk, Fournier in Habermann; na vrsto utegneta danes še priti Liechtenstein, ki hoče govoriti o znamenju sv. križa v dunajskih šolah in Sokolovski.

Za kranjsko gimnazijo priporoča sicer poročevalec dr. Beer, da se v proračun postavi poseben znesek za njeno zopetno ustanovitev, ali učni minister se je v budgetnem odseku izrekel nepovoljno ter samo obetal, da hoče v Kranju ustanoviti rokodelsko šolo. Treba bode torej še novih naporov, da se odstrani to nasprotstvo, predno pride do izvršitve referentovega predloga.

Političen pregled.

V Ljubljani, 28. januarija.

Nemški nacionalci mej seboj še neso popolnoma jedini. Nekateri so za to, da se naj vsa Avstrija ponemči. V tem smislu je pisal neki liberški list te dni. Drugi pa vendar priznavajo, da bi to tako hitro ne šlo, in bi bili zadovoljni, če le vlada jim pomaga ponemčiti vse Čehe, ki bivajo v nemškem delu češke dežele. Ti hočejo, da se Češka razdeli popolnoma v dva dela. V nemškem delu dežele naj bodo vse šole nemške, uraduje naj se izključno v nemščini. Skrbeti se mora, da se nemški kraji popolnoma čisti ohranijo, brez vsake češke

primesi. V tem smislu govoril je te dni dr. Zdenko Sebücker v Hebu. On je celó pripravljen, v čeških okrajih dovoliti češki notranji uradni jezik, da se le iz jednega dela dežele izrine popolnoma češčina. Vsa politična uprava na Češkem naj se razdeli, jedino namestnik utegne ostati še jeden sam. Ker je pa na Češkem prebivalstvo močno mešano in sploh ni mogoče sestaviti čisto nemških okrajev, bi na ta način na tisoče Čehov se izročilo brezpogojni germanizaciji. Nemcev bi se pa dosti ne poslovanilo, ker v čeških okrajih, morda izvzemši Prago, ni dosti Nemcev. Z jedno besedo, Nemci bi si radi z razdelitvijo Češke osnovali pokrajino, kjer bi jedino nemščina imela pravico in bi posebno uradnikom ne bilo treba znati drugega jezika, kakor nemškega. Kak hrup bi pač nastal po nemških listih, ko bi Slovani se postavili na tako stališče in po slovanških pokrajinah odrekli Nemcem vsake pravice, temveč zahtevali od njih, da se poslované ali pa pojdejo iz dežele.

Ogersko. Kakor avstrijski Nemci hočejo jedino gospodovati, ravno tako hočejo tudi Madjari na Ogerskem. Najrajše bi videli, da bi se odpravilo vse, kar jih še veže na kako zvezo z Dunajem. Madjarski listi se celó spodtikajo nad tem, da je kardinal Vaczary potoval na Dunaj, da je sprejel od cesarja kardinalski baret. Po mnenju madjarskih listov bi bil vladar v ta namen moral priti v Budimpešto. V zbornici poslancev so se pa mnogi poslanci izpodtikali nad žandarjskimi emblemi, ki imajo iste barve, kakor emblemi skupne vojske. Po mnenju madjarskih šovinistov bi emblemi ogerske žandarmerije morali imeti ogerske barve. Vse je kazalo, da je večina tega mnenja. Ko je pa Weckerle razložil, da bi potem hrvaški žandarjski častniki imeli tudi posebne embleme, je pa večina se izrekla, da naj ostane vse pri starem, ker ne gre, da bi se vpeljala kaka stvar, ki bi kazala samostojnost Hrvatske.

Tajni zakladi v francoski zbornici. Huda debata je bila v francoski zbornici o budgetu ministerstva notranjih stvari in tajnih zakladih. Govorilo se je o panamski aferi, črnjenju veleposlanikov po listih, o nevarnosti za republiko in drugih podobnih stvareh. Poslanec Millevey je dokazoval, koliko škoduje Franciji, da nekateri tuji časnikarji hočejo zamotati veleposlanike v panamsko afero. Stvar je tako zavijal, kakor bi tuji časnikarji bili vsega krivi, francoski pa čisto nedolžni, dasiravno dotična sumničenja prihajajo iz francoskih krogov in so tudi francoski listi objavljali take škandalozne stvari. Minister vnanjih stvari je odgovarjal, da je vlada vse storila, da prepreči taka sumničenja in iztirala krive tuje časnikarje. Pri naslovu tajni zakladi je ministerski predsednik dokazoval, da so zakladi sedaj posebno potrebni, ker se začenja boj proti republici. Poslanec Deschanel je pozval Delahaye-a, da naj imenuje podkupljene poslance. Poslednji se je izgovarjal, da je naloga pravosodnega ministra, da izve njih imena. On pa določno lahko reče, da so bili 104 podkupljeni. Pravosodni minister je obžaloval, da ni zakona, po katerem bi se kaznovala taka sumničenja. Jeden poslanec je očital vladi, da dela na to, da se ustavi preiskava proti obdolženim poslancem. Minister mu je odgovoril, da je sodišče popolnoma neodvisno,

in bodo storilo, kakor se mu bo zdelo, da je pravo. Tajni zakladi so se potem vspreli s 302 proti 182 glasovom.

Bančni škandal v Italiji. To, da je zmanjkalo pri podružnici rimske banke v Napolju več milijonov in da se je zasledilo sleparsko postopanje pri tej banki, ki je izdala mnogo več bankovcev, nego bi jih smela, je močno razburilo javno mnenje po Italiji, posebno ker se govori, da so podobne sleparije tudi pri drugih bankah. Govori se namreč, da so se banke močno zlorabile v politične namene. Za volitve so morale dajati denarje. Tega ministerski predsednik sam v zbornici niti tajil ni, ali se je le izgovarjal, da so se denarji bankam povrnilo. V zbornici se je sedaj stavil predlog, da bi posebna parlamentarna komisija preiskavala razmere pri bankah. Vlada se je izrekla proti temu predlogu, ker ga zmatra za nezaupnico. Vladno stališče se zaradi te zadeve že maje in ne vé se, če se bode obdržala, posebno, ker je pričakovati, da več vladnih pristašev pride zaradi sleparij pri bankah v sodnjo preiskavo.

Socijalne stvari.

Poljski delavci. V Nemcih je na kmetih še mnogo bolj trda za delavce, nego pri nas. Vse, kar leze in grede, se naseljuje po mestih — v tovarne, ali pa jo pobere érez morje v tujini iskat si denarja in ž njim — sreča. V kraljestvu poljskem pod rusko oblastjo je pa delavcev za poljska dela — preveč. Zato se sedaj prav resno namerava veliko število poljskih delavcev preseliti pod Prusa. Pruski zbor ima pri tem zadnjo besedo in zaradi žalostnih razmer na kmetih mu ne bode mogoče drugače ukreniti, nego da na stržaj odpre mejo in z veseljem sprejme poljske delavce.

Koliko stane jeden deček? Na to vprašanje dobro odgovarja tale dogodba, vršivša se pred kratkim v čartkovskem okraju v Galiciji, kakor pripoveduje „Cervonaja Rusj“. Pri nekem stroju je bil ubit dečko, ki je tam pomagal, po krivdi strojevodje. Kakor povsod, tako je tudi tukaj bila kmalu komisija na mestu. Očeta so vprašali, koliko ima škode, ker je sina izgubil. Oče pravi, da mu je sin pomagal doma in še sicer kaj zaslužil in h kratu so ga stali pogrebni stroški. Komisija je preračunala, da je dobil duhovnik za pogreb 50 kr. in da vsa druga izguba ne znaša nad 14 gl. Oče je dobil tedaj za ubitega sinka — 14 gl. 50 kr., komisija pa za svoj trud — 30 gl.

Slovstvo.

„Nebeški venec ali Vesela reč med štirimi poslednjimi.“ Tako se zove drobna knjizica 70 strani, katero je „Slovenec za novo leto 1893“ spisal kanonik dr. Iv. Križanič. Založilo je delce „Katoliško tiskovno društvo“ v Mariboru. Natisnila ga je tamošnja tiskarna sv. Cirila, ki prodaja komad ali iztis po 18 kr. Poština znaša za posamezne izvođe po 2 kr. Kdor si pa več iztisov naroči, pride mu poština še ceneje.

Spisi tega marljivega gospoda pisatelja so ogromnemu številu udov družbe sv. Mohorja pre-

(Dalje v prilogi.)

Da, celo sovražnikom, katerih čete je prepodilo in porazbilo gromenje njegovih topov, bil je tako prijazen in dobrosrčen.

Ko se toliko pozdravim, da bošem mogel hoditi, upam, da dobim odpust, ter se zopet vrnem domov — toda ne več stari Janez. — Puška me je zapeljala, puška me je tudi spokorila in spreobrnila. Upam, da mi je Bog odpustil, — da mi odpustite tudi Vi, dragi stariši!

Na srečno svidenje!

Vaš hvaležni in skesani sin
Janez.

Verona, maja 1848.

Tako je pisal domov Gozdarjev sin. In ko je brala tožna Gozdarka sinovo pismo, jokala je in točila solze — veselja ob postelji svojega za smrt bolnega moža. Od silnega padca ni namreč nič več okrevaj, hiral in hiral je, da so menili sosodje: Kar ugasnil bode, pa bo.

Ko je oče čul sinovo pismo, vradoval se je ter miren rekel: „O Bog, po pravici sva trpela s sinom! A sedaj upam, da me rešiš iz doline solz.“

Se tistega dne je pozvonilo za sveto obhajilo. Iz Doselja je pa hitelo staro in mlado s prižganimi

svečami na razpotje h križu, kjer so čakali gospoda župnika, ki so šli previditi Gozdarja.

Ko so po svetem opravilu pokazali častitljivemu dušnemu pastirju Janezovo pismo, pristavili so prebravši:

„Kako nerazumljive so božje sodbe in neizvedljiva njegova pota.“

Doseljani pa, ko so za nekaj dnij stražili mrliča pri Gozdarju, govorili so samo o vojski, o strašnem boju pri Sv. Luciji in pa o moči cesarske vojske, ki je tako nabrisala nemirnega Laha.

Štiri leta so pretekla, odkar je bil Janez vojak.

Vročega poletnega dne so na Gozdarjevem vrtu sušili seno. Gozdar je nekaj krog dreves privezaval, mlada Gozdarka je pa pridno sukala grablje ter mešala ograbek sena. Tam pod košato jablano je pa sedela babica Mina ter pestovala veselega vnučka, ki je bil živ, da se je smejal kot grlica - smejačica.

Brdka, mlada gospodinja nam ni neznana. Janez se je moral ženiti — mati so bili prestari za gospodinjstvo; mlade moči je bilo treba. Tedaj se je pa spomnil Rezike — svojega angelja varuha —

katero podoba ga je otela obupa. Sklenil je, da mora biti tudi za naprej na njegovej strani in napravila sta se nekega dne s strijem ter pripeljala nevesto.

Rezika se ni branila iti z Janezom. Saj je med tem časom, ko je bil on na vojski, le predobro spoznala, zakaj se ji je toliko smilil zapeljani mladenič, zakaj se je bala zanj ter večkrat vpletala ga celó v molitev; spoznala je, da ga srčno ljubi. A poleg tega si je pa tudi želela proč iz neprijetne šume, kjer ji je bilo pogosto občevati z dokaj neobtesanimi ljudmi ter poslušati šale, ki so vselej le bridko zadele dekletovo rahločutno srce. Želela si je toliko bolj na slovensko zemljo v domovje pokojne matere, katere ji je toliko lepega pripovedovala o krasni Gozrenjski.

Mihelj bi bil seveda imel hčer rajši doma. Toda prerad jo je imel, da bi bil odbil prošnjo snubačev, ko je zvedel hčerino željo. Izročil je svoj najdražji zaklad Janezu ter mu ob slovesu rekel: „Bog menda hoče, da je tako. Bog vaju torej obvaruj, pa srečna bodita. Saj bi še jaz šel dolj na Kranjsko, pa sem tako naklaveru postal zaduji čas, da ne hom več dolgo. Prodal bom posestvo ter

dobro znani. Zato so Slovenci minula leta prav pridno segali tudi po onih njegovih spisih, katere je prečasti gosp. kanonik priobčeval na svoje stroške. Kot posebno poljudnega pisatelja se je pa izkazal v knjižicah, katere je izdajal štiri leta sém o štirih poslednjih rečeh. „Bela žena“ — bil je naslov spisu o smrti; „Tekal“ onemu o sodbi. Lansko novoletno darilo peljalo nas je v duhu v „Pekel“, da bi v resnici nikoli ne prišli v ta „strašen kraj trpljenja“, letošnji spis nam pa od daleč kaže naš Očetov dom v nebesih. Razprava razdeljena je na 18 odstavkov, katerim je dodana za nameček prekrasna pesen Slomškova: „Kje (Kde) sem doma.“ V njej nepozabni oče Slovencev odgovarja v šestih kiticah: „V nebesih sem doma!“ Upajmo, da škof Slomšek res že dolgo živa nebesko slavo ter prosi Boga za nas revne Slovence. Njegov vredni naslednik na prestolu knezoškof lavantinskih milostljivi knezoškof dr. Napotnik priporoča nam ta spis o nebesih z nastopnimi besedami: „V lični knjižici se krščanski nauk o nebesih tako umevno kakor mikavno in vabljivo razlaga. Obilnega blagoslova božjega je želeli vse priporočbe vrednemu delcu.“ Torej vzemi in beri! Liga + 44.

„Argo“, Zeitschrift für krainische Landeskunde. Izšla je tega lista prva številka letošnjega II. letnika, ki med drugim objavlja zanimiv životopis o kapelanu Jan. Avg. Pucherju, iz najditelju fotografije na steklo. O tem še obširneje spregovorimo v našem listu. Izmed manjših sestavkov omenimo spis „Die ersten Garnisonen der k. Armee in Krain“; „Ueber Volkssagen“; „Ueber geographische Nomenclatur“; „Ein Fund türkischer und venetianischer Silbermünzen bei Laibach“ itd.

Cerkveni letopis.

Španske cerkvene razmere.

O španskih razmerah dobivamo po časnikih le malo poročil. In vendar je Španija za nas katoličane zanimiva v mnogih ozirih. Njena zgodovina, kulturni razvoj in napredek je tako spojen s katoliško vero, kakor nikjer drugje v Evropi. Španija je domovina verskih junakov, velikih svetnikov, učenih bogoslovcev in razsvetljenih nabožnih pisateljev.

Nekdanja slava je sicer otemnela, sedajni rod se ne more več meriti z vrlimi predniki za časa Karola V. in Filipa II.; nekako zastal je za drugimi evropskimi narodi in ubožal zlasti po domačih razporih in političnih prevratih, ponavljajočih se do naših dnij.

A neko svetinjo iz starih, boljših časov je vendar še ohranil španski narod v svoji celoti, — versko jedinstvo. Po pravici se ponaha s svojo „unitad católica“. Moderni, cerkvi sovražni duh močno veje tudi na oni strani Pirenej, osobito po višjih krogih, ter skuša z vso silo omajati in razrušiti močno trdnjavo katoliške jedinstva. Slikajoč sedanje domače razmere, je dejal španski duhovnik nekemu avstrijskemu potniku leta 1892 pomenljive besede: „Regina optima, gubernium pessimum!“

Res se je že posrečilo cerkvenim sovražnikom leta 1876, vriniti v ustavo za katoliško Španijo ne-

mirno čakal, da me ponesó tja, kjer počiva draga ranjca. — Ná, to je naj bo za enkrat, če mi kaj preostane, pa tudi ne odide,“ pristavil je še, ko je dal strijezu Janezovemu Rezikino doto.

Tistega dne, ko so Gozdarjevi sušili seno, tretini je Brencé vaškemu čredniku. Prišel je zavračat kravo, ki je stegala svoj vrat na Gozdarjev vrt, postal tam za drenovim grmom ter pomenljivo kima-joč gledal srečno Gozdarjevo družino. Gotovo se je spomnil sekacijona in laške vojske, pa Gozdarjevega skrivača. V tem si je natlačil čedro in ukresal ogenj; na to je pomolil glavo čez plot in zavpil nad Janezom:

„No, danes je pa ura, danes! Tako bo seno, kot orehova jedra!“

„Saj je bomo res lepo spravili,“ odvrne Gozdar.

„Bog varuj nesreče!“

Brencé se je potem obrnil, počil z bičem, potegnil dim na globoko iz svoje pipe, ki bi mu bila kmalu ugasnila, ko je govoril z Gozdarjem, stresel nekoliko z glavo ter dejal poluglasno: „Pa reci kdo, da se svet ne suče!“

srečni paragraf: „libertad de cultos“. Sicer je še precéj omejena ta svoboda, ker drugovercem se ni dovoljeno, javno izvrševati verskih opravil.

Toda pod sedanjim Sagastovim ministerstvom se je pripetilo pred kratkim nekaj, kar je spravilo vse zavedne Špance po koncu. — Kaj? — Angleški protestantje so sezidali v Madridu svoj tempelj in z ministerskim dovoljenjem so ga smeli javno slovesno otvoriti.

Nevolja zaradi tega za Španijo sramotnega dogodka je bila takoj splošna in še sedaj vró po vsem kraljestvu. Od vseh strani prihajajo do vlade krepki ugovori zoper veliko žaljenje katoliškega prebivalstva in zoper neosnovano rušenje ustave: od prevzvišenih škofov — med njimi je prvi cerkveni dostojanstvenik Monescillo, kardinal in nadškof v Toledu, — od svetnih korporacij in posameznih odličnih oseb. — To niso le glasovi nekaterih gorečnikov, temveč slovesen izraz splošne narodove volje in globokega verskega prepričanja. „El clamor de España“ so ti protesti, kakor jih imenuje naš vir „La semana católica“, v Madridu izhajajoč tednik. — Vspéh se je kmalu pokazal: vlada je prepovedala vsako javno izvrševanje bogočastja v novem svetišču.

„Kaj takega je bilo pričakovati,“ — pravi imenovani list. — „Tempelj v španski prestolnici, posvečen verstvu, ki nas je stalo v 16. stoletju toliko krvi in naporov, ne samo zato, da bi se ubranili sami te kuge, temveč, da bi rešili tudi Evropo njenih pogubnih nasledkov, — vse to je moralo prozročiti močen odpor in obéno gibanje nevolje. Vesela znamenje je to in tolažilno za nas. Priča nam, da je pri nas še krepka in živahna katoliška vera; v skupno falango se zbirajo vsi, ki plemenito in odkritosrčno želé ohraniti predrago zapuščino naših kristijanskih prednikov.“

Tudi taktiko na kratko označuje naš list, pisóč: „Škofje — kakor je naravno — stopajo na čelu tega gibanja in nam vsem kažejo pot, po kateri naj hodimo, kadar zahtevamo svoja pravice.“

Vidi se, da Leona XIII. okrožnica do španskih škofov ni ostala „glas vpijočega v puščavi“. Katoliška Španija tudi vstaja. Vzbudila se je posebno po treh sijajnih katoliških shodih: v Madridu leta 1889, v Zaragori leta 1890, in leta 1892 v Seville, v prestolnici solnčne Andaluzije. P.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. januarja.

(Njega veličanstvo presvetli cesar) je daroval župni cerkvi v Komnu na Krasu lep mašni ornat in opravo za štiri levite.

(Postni pastirski list mil. kneza in škofa lavantinskega, dr. Mihaela Napotnika.) Milost. knez in škof lavantinski je objavil obširen postni list, ki naj se vernikom prebere v treh oddelkih. Razpravlja pa milostlj. nadpastir deveti člen apostolske vere: Verujemo v sveto katol. cerkev. V tej času in razmeram jako primerni razpravi pojasnjuje mil. knez in škof, da je cerkev božja, kar dokazuje nje ustanovitev in razširjatev, njeni trajni obstanek, njena edinstvo, njen vpliv na razvoj in omiko človeškega rodu in ker je katoliška in apostolska. — Temeljito sestavljen ter živahno in z izbrano besedo pripovedovan postni list, ki je zgovoren dokaz udanosti in ljubezni mil. kneza in škofa do katoliške cerkve in do Leona XIII., bode gotovo vspešno utrjeval tudi njemu podložne vernike v ljubezni in udanosti do katoliške cerkve, kar je katoličanom nujna potreba v zlasti v sedanjih, katoliški cerkvi toliko sovražnih časih.

(Udanostno izjavo) poslala je prevzvišenemu gospodu knezoškofu nadalje občina Godovič na Notranjskem in pa vsa fara pri Sv. Duhu v Velikem Trnu na Dolenjskem, pripadajoča občini v Krškem. Zadnja izjava nosi 142 podpisov, samih mož oženjenih in družinskih očetov. Slava!

(Pogreb rajnega kanonika Marna) vršil se bo jutri ob 1/2 5 uri. Pred hišo bodo truplo blagoslovili prevzvišeni gospod knezoškof ter bodo na to v stolni cerkvi, kamor se najprej prenese krsta, opravili cerkvene mrliške obrede. Iz stolne cerkve vodil bode žalni sprevod mil. gosp. stolni prošt dr. L. Klobutar. — Za vdeležbo omenimo, da se bodo po tem vspredu še lahko vdeležili pogreba oni, ki se pripeljejo v Ljubljano s popoldanjim gorenjskim vlakom.

(Oporeka kanonika Marna) kaže, da rajnega ni bila volja, si zakladov nabirati na zemlji. Zapuščina pokojnikova znaša okoli štiri tisoč goldinarjev. Spominjal se je v zadnji volji svojih sorodnikov in nekaterih dobrotnih naprav. Kar utegne ostati čez volila in pogrebne in druge troške, dobi „Katoliško tiskovno društvo“, katero je naprosil, da izvrši njegov testament.

(O rajnem kanoniku Marnu) napisal je sinočni „Narod“ lep nekrolog. Med drugim pravi: „Tu (v Ljubljani) je pokojnik deloval tiho in mirno, a z najlepšim vspehom, celih petintrideset let. — Vzgojil si je celo generacijo. Dijakom je bil ne samo izbo- ren učitelj in voditelj, ampak pravi očetovski prijatelj. . . Slovensko književnost obogatil je pokojnik z mnogimi dobrimi spisi in monumentalnim „Jezičnikom“, neizcrpnim virom za vsakega literarnega zgodovinarja. To je delo neumornega truda in obsežnega kritičnega preiskovanja, temelj književni zgodovini, s katerim si je pokojni učenjak zaslužil večno hvalo vsega naroda! Kakor kot kritik, pisatelj, učitelj in duhovnik bil je pokojnik tudi v socialnem življenju blag in dobrosrčen, plemenitega mišljenja in radodarnih rók, in veren sin majke Slave, zato mu kliče ves narod ob preranem grobu: „Vječnaja pamjat!“

(Matica Slovenska.) Ožji odbor je imel včeraj zaradi predsednikovega pogreba kratek pogovor. Društvo je razposlalo smrtné liste na častné člane, na tukajšnje in vnanje odbornike, na poverjenike, na društva, s katerimi je Matica v književni zvezi in na tukajšnje društvenike, katere odbor vabi, da se prav mnogobrojno udeležé jutrajnjega pogreba. Odbor se udeleži pogreba korporativno in se zbere v ta namen ob 4. uri v mestni dvorani.

(Knezoškof olomuški.) Kakor poroča „Olmützer Zeitung“, bode dne 18. januarja prekonizovani novi nadškof posvečen dne 5. februarja; teden kasneje ga slovesno umesté. V knezoškofijsko palačo se je preselil dne 25. januarja.

(Nadzorovanje šolske mladine pri božji službi.)

Oziraje se na določila, katera je objavil lansko leto celovski škofijski list, je zaukazal nedavno e. kr. deželni šolski svet koroški vsemu učitelstvu, da morajo skozi vse leto ob nedeljah in praznikih voditi katoliško šolsko mladino k božji službi, k sveti maši in pridigi ter jo tam nadzorovati. Kjer se pa šolska mladež ob nedeljah in zapovedanih praznikih ne more udeležiti farnega opravila, ste pa zato med tednom obligatno zaukazani dve šolski sv. maši.

(Šola pogorela.) Z Gollega: Naša šolica, katero smo zgradili v lanskem pomlad, nam je uničil dne 26. t. m. — ogenj. Varčevali smo pri zidanju ter pustili krog peči stari zid nadejaje se, da bo še opravljal svojo dolžnost. A skušnja združena z nesrečo je pokazala ter vnovič potrdila: da dvakrat zida, kdor ceno zida. Zid pri peči namreč ni bil brez lesenine. Vsled tega je stena jela tleti ter se je ogenj zanetil v streho. Sreča v nesreči je bila, da je jelo goreti po dnevu in ob mirnem vremenu. Drugače bi bila v nevarnosti cerkev in župnišče.

(Zlata poreka.) C. kr. vpočojeni uradnik gosp. Mih. Bohinec in soproga Ana, starši konzistorijalnega svetnika čast. g. Zige Bohinca, praznujeta jutri v krogu svojih domačih zlato poroko. Redka in lepa ta slavnost vršila se bo vsled bolehnosti gospe z višjim privoljenjem v domačem stanovanju. — Preblagi rodbini na tej redki sreči iskreno čestitamo!

(Iz celovske škofije.) Mil. g. knezoškof Jožef so izdali letošnji postni pastirski list. V uvodu opozarjajo vernike na petdesetletnico škofovanja sv. očeta Leona XIII., ter jih opominjajo, naj molijo za sv. očeta in ga podpirajo z darovi otroške ljubezni. Predmet pastirskemu listu je premišljevanje bičanja našega Gospoda Jezusa Kristusa.

(Iz Celovca.) Da i Slovan — in celó že koroški — stopa na dan, to našim narodnim nasprotnikom nikakor noče v glavo. Posebno razna slovenska društva jim delajo preglavico. Zato se vjedajo čez novo ustanovljeno obrtno društvo in društvo za zasebne uradnike v Celju. I zadnje jezikovne naredbe za Celovec ne morejo še pozabiti in bridko tožijo, da ravno v onem „deutschtreuen Kärnten, dessen slovenisch(?) -liberale Bevölkerung stets gegen die Bevormundung von jenseits der Karawanken (!) herüber protestiert, slovensko gibanje čim bolj napreduje!! In tako tožarijo liberalni listi v jednomer, da bi morali že misliti, da Slovenci

Nemce — žive deremo! A kakšna so razmere v istini? S kruto silo, koja podpirajo vsi veljavnejši činitelji, se tlači, kjer le mogoče, slovensko gibanje, se ponemčuje z najhujšim pritiskom od zgoraj! In vendar lažje je liberalni „žurnalisti“ na vsa usta, da se nemštvo zatira! Da, da bi se slovenščina tako „zatirala“, kakor se „zatira“ na Koroškem nemščina. Slovenci bi lahko bili — zadovoljni!

(Novačenje na Kranjskem za leto 1893), in sicer za pehotni polk baron Kuhn št. 17, vršilo se bude po nastopnem redu in dnevih: Dne 1. marca v Ljubljani; dne 2., 3. in 4. marca v Radovljici; dne 6., 7. in 8. marca v Kranju za sodni okraj Kranj in Tržič; dne 9., 10. in 11. marca v Skofji Loki; dne 13., 14., 15. in 16. marca v Ljubljani za sodni okraj ljubljanska okolica; dne 17. in 18. marca na Vrhniki; dne 20. in 21. marca v Kamniku; dne 23. in 24. marca v Lukovici za sodni okraj Brdo; dne 27., 28. in 29. marca v Litiji; dne 4. in 5. aprila v Višnji gori za sodni okraj Zatična; dne 7., 8., 10., 11. in 12. aprila v Novem mestu; dne 13. aprila v Metliki za sodni okraj Metlika; dne 14. in 15. aprila v Črnomlju; dne 17. in 18. aprila v Kočevju; dne 19. in 20. aprila v Ribnici; dne 21. in 22. aprila v Vel. Lašičah; dne 24., 25., 26., 27. in 28. aprila na Krškem za politični okraj Krško. — Na Notranjskem vršilo se bude novačenje za kranjsko-primorski polk št. 97: dne 5. in 6. aprila v Vipavi; dne 8., 10. in 11. aprila v Postojini za sodna okraja Senožeče in Postojina; dne 12. in 13. aprila v Ilirski Bistrici; dne 15. in 17. aprila v Ložu; dne 19. in 20. aprila v Logatcu; dne 22. in 24. aprila je končno novačenje v Idriji, in 25. aprila odpotuje naborna komisija nazaj v Trst.

(V Ajelu) zgorel je 20. t. m. senik nekega najemnika. Urna pomoč odvrnila je večjo škodo.

(V Gorici.) 22. januarija utrgala se je uzda nekemu vozniku na Starem trgu. Neuzdan konj tekel je naravnost ob zid stolne cerkve. Ojosi ste bili močno poškodovani. Čudno, da se ni pripetilo kaj hujšega.

(Načrt električne razsvetljave v Gorici) predložili so namestništvu. Po tem načrtu porajala bi električni tok gonilna moč Soče v Plaveh. Lepo, a za mesto Gorica drago podjetje, sloneče na dobičkarji nekaternikov.

(Čudna bolezen.) V Idriji leži prav veliko ljudij za neko čudno novo boleznijo. Zatečeno imajo lice, vrat, noge in roke. Nevarna pa je bolezen za tiste, pri katerih se otok ne prikaže — ker navadno umrjejo.

(Za zgodovino udanostnih izjav.) Iz Horjula se nam poroča: Kdor pozna horjulska občina, vsikdar zvesto udano svojemu škofu, čudil se bo, kako je mogoče, da se tudi udanostna izjava te občine sumniči v liberalnih listih. Zato hočemo celo stvar razjasniti. Že meseca oktobra, ko so jele druge občine pošiljati škofu udanostne izjave, opomnil je neki občinski svetovalec župana, da bi bilo dobro, če bi tudi horjulska občina poslala udanostno izjavo. Župan je odgovoril, da si hoče reč premisliti. Čez nekaj tednov vpraša zopet neki svetovalec župana o tej reči. Župan, ki si še vedno ni premislil, je rekel, da hoče vprašati g. župnika. Pri prihodnji seji pa je izjavil, ne da bi gosp. župnika vprašal, kakor je obljubil, da on ni za izjavo, „ker bo to občini škodovalo v becirk“. Res je, da ni rekel, da se bo on zameril gosposki, pač pa navedene besede doslovno. Trikrat je bil opominjan, pa si vendar upa trobiti: „Ako bi bila vaša stvar poštena, bi je pač ne bilo treba na tihem pripravljati in z lažmi braniti.“ — Gospod župan! Dokažite nam le jedne neresnico, potem pa le naprej s takimi zabavljicami! — Ko so občinski svetovalci videli, da je župan proti izjavi, zahtevali so od njega, naj skliče sejo. On je obljubil, da jo bo sklical v nedeljo, kakor navadno. Pa ni držal besede. Sklical je sejo v ponedeljek, ker je vedel, da bo šel eden svetovalec po vino, drugi bodo pa šli v Ljubljano na sejem. Zato so se svetovalci zbrali v nedeljo dopoldne v gostilni na Turnšah. Toda noben ni pokusil ne jedi ne pijače. Z namestnikom na čelu so sklenili udanostno izjavo in jo podpisali. Potem so šli k županu in so ga vprašali, še se bo podpisal. Župan je odgovoril, da ne podpiše. — „Če se ne podpišeš, nam moraš pa občinski pečat pritiskniti!“ — Župan je vzel pečat, ga pritisknil, potem ga pa jezno vrgel po mizi. Neki občinski odbornik je bil po opravi lu za-

držan. Zato je podpisal udanostno izjavo popoldne in se odločno izrazil, da je kaj takega vedno pripravljen storiti. In gosp. župan trdi, da je pripravljen pred sodiščem dokazati, da smo podpise lovili. Župan pravi, da je namestnik prisiljen podpisati izjavo. Saj je ravno namestnik naganjal župana, naj pošlje občina izjavo. §§ 45., 49., 50., iz katerih nam hoče dokazati, da je bilo naše postopanje nepravilno, ker izjave ni pisal ni župan, ni njegov namestnik, poznamo tudi mi. Toda ni nam znano, da bi se občinski svetovalci pregrešili proti njim. Gosp. župan trdi, da ni bil zapeljan od nekega gospoda, „ker dotični gospod še vedel ni, da se je vaše birališče razglasilo.“ Mogoče! Toda vsekako ne, po komu je postal g. župan takega mišljenja in sam župan tukaj. G. župniku, ki je bil v prvem dopisu surovo napaden, se sladka. Pa saj vémo, kje smo. — Kmalu potem je bila občinska volitev. Župan je komaj dobil štiri volitvene zaupnike. Ko je spoznal, da ne bo voljen, je sam izjavil, da odstopi, ker noben zanj ne mara. Pri volitvi niti za odbornika ni bil voljen, dobil je le štiri glasove, nasprotniki pa po 35. Tako so Horjulci jasno pokazali, kaj mislijo o udanostni izjavi, in da so in hočejo ostati verni katoliki. Kako prav in v smislu občine so ravnali oni občinski možje, ki so tudi iz Horjula poslali tako udanostno izjavo svojemu ljubljensku škofu!

(Nesreča ali zločin.) 25. t. m., popoldne ob 5. uri, je v našem tunelu v Karlovec odhajajoči vlak raztrgal nekega Leopolda Krizsay-a, starega 45 let. Govori se, da si je sam poiskal smrt pod lokomotivo. Kmalu po odhodu vlakom je našel njegovo zdrobljeno truplo železniški čuvaj.

(Samomor.) V Volšbergu na Koroškem obesil se je dne 19. t. m. huzar S. Strasli, ki je še le malo časa služil pri vojaki. Pravijo, da se mu je vojaška služba zdela pretežavna in se je zbog tega obesil.

(Plazovi na železnici.) V Hieflau na državni železnici so sneženi in zemeljski plazovi železnico zasuli skoro na 1 kilometer dolžine. Dne 25. t. m. je mnogo delavcev s Kranjskega tje odrinilo.

Društva.

(„Konservativno obrtno društvo v Ljubljani“) priredi zabavni večer svojim članom in prijateljem v četrtek (Svečnica), dne 2. febr. t. l. v prostorih rokodelskega doma, Poljske ulice št. 10. Sodelovali bodo iz prijaznosti: Igralci in pevski zbor „Katoliškega rokodelskega društva“. Vspored: 1. Pozdrav. 2. Govor; preč. gosp. stolni vikar in vrednik A. Kalan. 3. Telovadski zbor. 4. Lovci. 5. Skriti zaklad, veseloigra v treh dejanjih, priredil prof. A. Kržič. 6. Liliptovski pevci. 7. Saljivi tercet s spremljevanjem glasovira. 8. Prosta zabava. Začetek ob polu šesti uri zvečer. K prav obilni udeležbi vabi najljubneje prireditelj.

(Društvo „Pravnik“.) Dne 26. t. m. je imelo društvo „Pravnik“ svoj občni zbor. Znanstvenemu temu društvu je prelep namen, vtrditi izdavanje strokovnega lista „Slovenski pravnik“ in vredite prepotrebne slovenske pravne terminologije. — V obojnem oziru je po poročilu društvenega predsednika dr. Fr. Papeža društvo prav krepko napredovalo. Ker je dr. Papež izjavil, da vsled mnogih drugih poslov ne more vsprejeti načelnništva, biliso v odbor izvoljeni: dr. Ferjančič, predsednik; J. Gogola, dr. Krisper, M. Zamida, dr. Babnik, dr. Mičinski, dr. Pirč, dr. V. Supan, B. Trnovec, dr. Hrašovec, dr. Majaron, dr. Zupanec, dr. Munda.

(Ljubljanski tiskarji) imajo svoje redno celoletno občno zborovanje v soboto dne 28. januarija 1893. l. ob 8. uri zvečer v društveni sobi v Knjižnem dvorcu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika polletnega občnega zbora. 2. Društvena poročila. 3. Poročilo odborovo. 4. Polaganje računa a) blagajnika podpornega odseka, b) blagajnika izobraževalnega odseka. 5. Poročilo preglednikov računov. 6. Volitev odbora. 7. Volitev preglednikov računov. 8. Določitev nagrade blagajnikom. 9. Volitev upravitelja blagajnice za potnino. 10. Kaki predlogi in interpelacije.

(Zenska podružnica sv. Cirila in Metoda v Tolminu) vabi najljubneje na veselico v proslavo ustanovitve podružnice na drugi dan svečana 1893 v prostorih „tolminske čitalnice“ s sledečim sporedom: 1. Nagovor odbornice gospe Josipine Vrtovec; 2. „Pevčeva molitev“, moški zbor, A. Nedved; 3. „Rabeljsko jezero“, S. Gregorčič, deklaruje gospi Marija Gianola; 4. „Gorska cvetica“, mešan zbor, I. Loharnar; 5. „Sree je odkrila“, veseloigra v enem dejanji, I. Ameriški, predstavljajo: Prgovec, umirovljeni stotnik, gospod Andrej Vrtovec, Pavlinka, njega vnuka, gospi Marija Gianola, Urša, gospodinja, gospa Ilka Devetakova, Lazar, višji gozdar, gospod Josip Pagon, Kamilo, njegov sin, gospod Oskar Gabrček; 6. „Ljubav“, mešan zbor, H. Volarič; 7. „Kje dom je moj“, ženski zbor, I. Skroup,

priredil pevovodja gospod Andrej Vogrič; 8. Prosta zabava s prijaznim sodelovanjem septeta tolminskih diletantov in pevskega zbora bralnega društva v Tolminu. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 30 kr. na osebo. — Ker je čisti dohodek namenjen šolski družbi sv. Cirila in Metoda sprejemajo se hvaležno blagovoljni darovi.

Telegrami.

Dunaj, 27. januarija. Povodom rojstnega dne nemškega cesarja je danes pri dvornem obedu cesar napil na zdravje nemškega cesarja.

Dunaj, 28. januarija. Pri posvetovanju o učnem budgetu v zbornici poslancev je odgovarjal danes minister baron Gautscho večerajšnjim govornikom. Naglašal je, da razdelitev otrok po veroizpovedanjih nasprotuje zakonu in stališču tolerance. On se trdno drži tega, da se mora ohraniti pouk klasičnih jezikov.

Dunaj, 28. januarija. „Wiener Zeitung“ objavlja podelitev zlatega križa za zasluge okrajnemu nadzorniku v Črnomlju, Jeršinovcu.

Dunaj, 28. januarija. Na postaji državne železnice Simmering sta trčila budimpeštanski osobni vlak in delavski vlak. Dva delavca težko in devetnajst lahko poškodovanih.

Trst, 27. januarija. Največje tukajšnje trgovine s kavo so sklenile s sodelovanjem društva tukajšnjih kavnih interesentov osnovati tovarno za luščenje kave, kot konkurenčno podjetje tovarni, katera se tukaj v kratkem osnuje s pomočjo tukajšnje podružnice angleške banke.

Budimpešta, 28. januarija. Podjetje tokodskega premogovnika konstatuje, da je pred dvema dnevoma bil nastal ogenj, katerega žrtva je devetnajst delavcev v jamah. Danes se je vsaka nevarnost odstranila. Delo se je zopet začelo. Kaj je zakrivilo ogenj, ni jasno. Neresnica je pa novica raznih listov, da že v jami več tednov gorí.

Halle ob Saali, 27. januarija. Poslednjih 24 ur sta v Nietlebu dva zbolela za kolero, umrl pa nobeden.

Umrli so:

26. januarija. Elizabeta Zeglar, delavčeva vdova, 70 let, Karolinska zemlja 3, marasmus.

Tuji.

25. januarija.

Pri **Malléu**: Pfeiffenberger; Handl, Kaun, Wahlemi, Torfl, Oberbauer, trgovci; Grenzer, potovalec, z Dunaja. — Dietrich, trgovec, iz Heba. — Miller, trgovec, iz Trsta. — Gützl, trgovec, iz Bleda. — Mosser iz Trbiža. — Harke iz Monakovega. — Hofbauer iz Lembach-a. — Heller, črkostavec, iz Ljubljane.

Pri **Slonu**: Albon; Waller in Gavrilovič, trgovca, iz Petrinje. — Eisler iz Budimpešte. — Moline, zasebnik, z rodbino, iz Trbiža. — Hafner iz Zagorja. — Vilman, župnik, iz Kolovrata.

Pri **Južnem kolodvoru**: Pogačar, župan, iz Breznice. — Zupan, trgovec z lesom, z Dovjega. — Lossa, potovalec, iz Darda. — Ravnikar, trgovec, s soprogo; Kambik, blagajničarica, iz Zagreba.

Pri **bavarskem dvoru**: Balogh, trgovec s sadjem, iz Pečuha. — Jaklitsch, zasebnik, iz Nemške Loke. — Majdič, zasebnik, iz Moravě.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter		Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
			zrakomera v mm	toplomera po Celziju		
27.	7. u. jut.	738.2	-5.0	brzov.	neegla	
	2. u. pop.	737.7	0.6	sl. szap.	jasno	0.00
	9. u. zveč.	739.3	0.4	sl. vzh.	oblačno	0.73
Srednja temperatura			-1.3°	za 0.1° pod normalom		

Tržne cene v Ljubljani

dne 28. januarija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšeniča, m. st.	7.93	Špeh povojen,	64
Rež,	6.70	Surovo maslo,	88
Ječmen,	5.90	Jajce, jedno,	3.
Oves,	6.25	Mleko, liter,	10
Ajda,	8.25	Goveje „n. iso, k. gr.“,	64
Proso,	5.75	Telečje	66
Koruz,	5.50	Svinjska	54
Krompir,	3.20	Koštranov	40
Leč,	13.	Piškanec	55
Grah,	14.	Golob	20
Pišol,	9.	Sen,	2.87
Maslo,	96.	Sitana,	2.88
Mast,	66.	Drva tr. da, 4 kub. mtr.	7.50
Špeh svež,	54.	„ „ „ shka, „	5.

Zahvala.

Velečastiti gosp. Žiga Bohinec, konzistorjalni svetnik, je daroval marijanski srotam 25 gld., ob priliki, ko obhajajo njegovi stariši svojo zlato poroko. Bog povrni darovalcu stotero in daj blagim starišem včakati še demantne poroke. Dasi gotovo želi darovalec, naj bi bilo to skrito, vendar smo zahvalo naznanili kot vzgled ljubezni do starišev in do bližnjega.

Dr A Jarc.

Svojo bogato zalogo raznovrstnih vóz

priporoča prečastiti duhovščini in sl. občinstvu tvrdka

Franc Šiška,
kovač, 77 3-3

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 6.

Naročila se izvršujejo trpežno, lično in po najnižjih cenah.

P. n. trgovcem uljudno naznanjam, da sem začel

zalogo soli,

katero je prej imel g. Fr. Pirker. Ista se sedaj nahaja na dvorišču h. št. 18 na Dunajski cesti tik bolnišnične cerkve.

Skrbel bodem, da bode sol vedno v zalogi in vreče suhe.

Cena bode za 1% znižana. — Na željo p. n. trgovcev dovažala se bode sol tudi na dom.

Za obilen obisk se priporoča

s spoštovanjem

67 2-2

A. Kocmur.

Hišo kupim

(na deželi) 78 3-3

na Primorskem ali na Notranjskem, ki bi bila pripravna za kupčijo.

Več se zvê pri vredništvu tega lista.

Za predpustni čas.
Etablissement Karola Bisenius-a
na Dunaji I. Singerstrasse št. 11, Mezzanin.
Telefon 4929 Najnižje cene na debelo. Ceniki.

Velikanska izbor najnov. kotilijonskih redov dvanaštorica 10 kr., kotilijonske ture 75 kr. in dražje.

Maske vsakevrste, kostumski lišp, volnene brade, po 10 kr., lasulje po gld. 1-25 in dražje, komična pokrivala, pokajoči bomboni, in kotilijonski buketi po 4 kr. in dražje. Komitetna in društvena znamenja, plesni redi in darila za dame

Dekoracije za plesne dvorane se izposojujejo in prodajajo. Šaljivi godbeni instrumenti iz papirnega kartona, na katere se lahko kar igra. 12 instrumentov za godbo gld. 2-10 in dražje.

Barvasta salonska plamena, komad po 10, 15 in 20 kr. in dražje za osvetljenje kotilijonskih podob. — Magnezij, s katerim se doseže električna luč, če se zažge, z reflektorji vred. — Dekoracije za denarne dobitke.

(472) Za streljanje na dobitke, kegljanje na dobitke. (7-7)

Lekarna Trnkóczy-jeva, Dunaj, V.

Trnkóczyjev
grenki konjak,

okusno in najboljše sredstvo za želodec.
1 steklenica 50 kr., 12 steklenic 5 gld.
prodaja

Ubald pl. Trnkóczy,
lekarnar v Ljubljani.

Prodajalci na drobno dobé rabat.

Lekarna Trnkóczy-jeva v Gradcu.

Hišne telegrafe, telefone in strelevode

napeljuje po najnovejši, zanesljivo delujoči metodi in najnižji ceni

78 10-3

Josip Rebek

ključavničar v Ljubljani.

Vsa posamična dela so vedno v zalogi.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rudače modro, sivo in olivno, po gld. 5-50, 6-, 7-, 8-, 9-, 10- in višje po vsaki ceni do 20 gld

Anton Obreza,
tapecirar,

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Najcenejši kraj za nakupovanje otročjih vozičkov. 537 50-12

Ad št. 23 897.

35 3-3

Razpis službe vratarja pri mestni klavnici.

Pri mestni klavnici popolniti je začasno službo

vratarja

z letno plačo 300 gld., prostim stanovanjem in službinsko obleko.

Kdor bode prosil za to službo, dokaži, da ni star nad 35 let, da je trdnega zdravja in glede vedenja na dobrem glasu, razum tega pa da zna dobro pisati in računati.

Tako opremljene prošnje se vlagati

do 31. januarija 1893. l.

pri podpisnem magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 10. januarija 1893.

Razglas.

80 2-2

Letni semnji dné 30. januarija, 2. aprila, 30. junija, in 16. septembra vsako leto vršili se bodo

na Rakeku

kakor razvidno v „Pratiki“, in ne v Planini, kakor pomotljivo naznanja Mohorska knjiga.

Podžupanstvo na Rakeku,
dné 25. januarija 1893.

10

goldinarjev

stane pri meni eden modroc na peresih (Federmatratz). Ti modroci so solidno iz najboljše tvarine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega bakrenega drata, so s finim afrikom taprirani in močnim platnenim ovilhom preobljeni ter pri najtežji rabi do 15 let nobenih poprav ne zahtevajo. Pri naročilih z dežele naznani naj se vselej natančna mera postelje v notranji luči. — Ako se torej dobi za 10 gld. dober tapriran modroc na peresih, je pač n-umestno kupovati malo vredne nadomestke (kakor žičaste žimnice, slavnice itd.), kateri pravemu namenu, imeti dobro posteljo, ne ustrezajo.

ANTON OBREZA, tapcirar v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Ta domača, narodna tvrdka bodi prečast duhovščini in slavnemu občinstvu najboljše priporočena za nakupovanje žimnic, garnitur, divanov, stolov, preprog, zagrinjal in vsega v tapetniško obrt spadajočega dela.

Ceniki s podobami zastoj in franko. — Hitra in poštna postrežba, nizke cene. 536 50-12

Svoji k svojim!

Priznано najboljšé
in najcenejšé

čebelno-voščene sveče

priporoča

Oroslav Dolenc

v Ljubljani.

(2 10-9)

Svoji k svojim!

Neobhodno potrebno za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

33 52-5

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosežno prednost, da se škodljivemu vživanju namešane ali s surrogati pomešane navadne kave lahko odrečemo in dobimo okusnejšo, pri tem pa še zdravjšo in redilnejšo kavo. — Neprekosljiva kot dodaja navadni kavi. — Pona-redeb se skrbno izogibaj. — 1/2 kilo 25 kr. — Dobiva se povsod.

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Cerkvena oprava, priprosta in fina, izvršena v vseh Leop. Tratniku v Ljubljani, sv. Petra cesta 27. 267 52-40

Božjast

je ozdravljiva in sicer tako, da se več ne povrača; na tisoče jih dokazuje ta čudovit vseh znanostij.

Obširna poročila z marko za odgovor naj se pošiljajo:

„Office Sanitas“, Paris
30. Faubourg Montmartre. 62 6-2

Sargove glycerinske specialitete.

Od kar jih je izumil in uvel F. A. Sarg, rabijo jih Nje velečastva cesarica in drugi člani Najvišje cesarske hiše in mnoge tuje knežje rodbine. Priporočajo je prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, dvo ni svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zdravnik za zobe Thomas na Dunaju, Meister v Gothi itd.

Glycerinovo milo v papirji, kopicah, blanjicah in skatljicah. — Medno glycerinsko milo v lepenki. — Te-koče glycerinsko milo v flakonih. — Toiletno karbolno glycerinsko milo. — Eucalyptus glycerinsko milo. — Glycerblastol (sredstvo za pospeševanje rasti las). — Chininsko-glycerinska pomada. — Glycerinska créma. — Toiletni glycerin — Lysol-milo in toaletno Lysol-glycerin milo. Mlečno milo itd. itd. (539) 11-2

KALODONT, zdravstvenoblastveno pre-skušena zobna créma.

F. A. Sarg-a sin & comp., c. in kr. dvorni zalagatelji na Dunaju.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

Podfosfornasto-kisl

apneno-železni sirup

prilaga lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdrav-nikov najbolj priznani in priporočani prsi sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fos-forno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenici Her-babnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo!

Svarimo pred po-naredbami, ki se pojavlja pod enakimi ali podob-nimi imeni, a se vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega origi-nalnega 22 let obstoječega pod-fosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj se torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno- železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 473 20-7 83 6-4

Ostrednja razpošiljalnica za provinca: na Dunaju, le-karna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBAB-NY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubalđ pl. Trnkoczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju; J. Kupfer-schmied, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gemeiner, G. Pro-dam, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Pr. dam, M. Mizzam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: W. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kom-etter, A. Egger v Novem mestu; A. pl. Sladoviz; v St. Vitu: A. Reichel; na Trbiču: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suti-na, B. Biasoletto, J. Seravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendrini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikoven: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

J. N. POTOČNIK,

krajaški mojster,

v Ljubljani, Kongresni trg, v uršulin-skem poslopju, priporoča se osobito prečast. duhovščini v natančno izdelovanje

duhovniških sukenj, talarjev itd.

V zalogi ima najboljšje in trpežno blago, kakoršno se rabi za izdelovanje najraznejših duhovniških oblek. Postrežba je uljudna, točna; cene možno nizke. 363 26-26

Zlata kolajna, Bruselj 1892.

Najboljše sredstvo za

želodec,

katero želodec in opravila prebavnih delov života krepi in tudi odprti život pospešuje, je

tinktura za želodec,

katero pripravila

Gabrijel PICCOLI,

lekar pri „angelju“

v Ljubljani na dunajski

5 12-1 cesti

Cena 1 stekl. 10 novcev.

(1) — 50-6

Izdelovatelj razpošilja to tink-turo v zaboječih po 12 steklenic

in več. Zaboječ z 12 steklenic stane gld. 1:36; s 24 gld. 2:60; s 36 gld. 3:84; s 44 gld. 4:26; 55 steklenic tehta 5 kg s poštno težo in velja gld. 5:26; 110 stekl. gld. 10:30. Poštnino plača vedno naročnik.

Albin Ahčin,

trgovina z železjem

Gledališke ulice št. 8 v Ljubljani

prodaja po jako znižanih cenah

železje, kmetiško orodje, kuhinjsko opravo, štedilna ognjišča

In vse v njegovo stroko spadajoče blago.

Halifaks drsalke 1 gld.

Svoji k svojim!

Podpisanec uljudno priporoča svoje pristne

čebelno-voščene sveče,

osebito pa

voščence ali voščene svitke

lastnega izdelka, bodisi za cerkev, pogrebe ali dom, vzlasti za bližajočo se Svečnico. — Odličnim spoštovanjem

Valentin Plehan,

medár in svečar,

na sv. Petra cesti št. 63 v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 28. januarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98	gld. 80	kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98	35	
Zlata renta 4%, davka prosta	116	35	
Papirna renta 5%, davka prosta	101	25	
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	999	—	
Kreditne akcije, 160 gld.	322	20	
London, 10 funtov strl.	120	85	
Napoleonor (20 fr.)	9	62	
Cesarski cekini	5	68	
Nemških mark 100	59	25	

Dne 27. januarija.

Ogerska zlata renta 4%	114	gld. 35	kr.
Ogerska papirna renta 5%	101	45	
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	147	—	
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	163	50	
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	195	50	
Zastavna pisma avstr. zem. kred. banke	97	50	
Zastavna pisma	100	80	
Kreditne srečke, 100 gld.	193	75	
St. Genois srečke 40 gld.	67	75	

Ljubljanske srečke, 20 gld.	28	gld. —	kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	19	—	
Rudolfove srečke, 10 gld.	25	—	
Salmove srečke, 40 gld.	67	75	
Windischgraezove srečke, 20 gld.	74	—	
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152	75	
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2857	50	
Akcije južne železnice, 200 gld. ar.	94	50	
Papirni rubelj	1	23	
Laških lir 100	—	—	

List „Mercur“. Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odličnih pojavih na dunajski borzi. Sveti pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s poštno pošiljavi vred gld. 2.60.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Vestni nasveti za dosego kolikor mož visokega obrestovanja pri najpopolnejši varnosti naloženih glavnice.